

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0969
Název školy	Gymnázium Česká a Olympijských nadějí, České Budějovice, Česká 64
Název materiálu	VY_32_INOVACE_ZV_1_5E_SEK_10_BATOLECI_OBDOBÍ
Autor	Mgr. Vlastimil Sekyrka
Tematický okruh	Základy společenských věd – Vývojová psychologie
Ročník	1. a KVINTA
Datum tvorby	6. 2. 2013
Anotace	Prezentace nabízí charakteristiku motorických, psychických a sociálních změn v batolecím období. Upozorňuje i na kritické fáze. Nabyté vědomosti si studenti prověří v závěrečném testu.
Metodický pokyn	Např.: prezentace je určena jako výklad do hodiny i jako materiál k samostudiu Možnosti využití: promítání, práce jednotlivců nebo dvojic u PC, vytištění pracovního listu
Pokud není uvedeno jinak, použitý materiál je z vlastních zdrojů autora	

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Batolecí období

Charakteristika období

- trvá od 1 do 3 let
- batolení se = neobratná, nejistá, kolébavá chůze
- je obdobím prudkého rozvoje a růstu
- na konci období má dítě kompletní mléčný chrup
- orientuje se v čase (používá pojmy ráno, večer...)
- zapojuje se do dění rodiny

Motorický vývoj:

- **okolo 1,5 roku** se chůze stává samostatnou, napodobí předkreslenou čáru, umí pít ze šálku
 - přesto nutný doprovod (chůze kolébavá, nejistá, doprovázená pády)
- **ve 2 letech** začíná běhat, umí kopnout do míče, jezdit na trojkolce, dokáže koordinovaně pustit či položit předmět, umí postavit věž z kostek a samo se nakrmit lžičkou
 - dítě je schopné se přitáhnout do sedu za podané prsty
- **před 3. rokem** zvládá samostatně chůzi do schodů, nakreslí dle předlohy kruh, samostatně stoluje bez bryndání

Psychický a nervový vývoj

- žije především přítomností
- umí myslet v představách (nepotřebuje něco konkrétně vidět, aby se tím mohlo zabývat)
- na rozdíl od kojence nechápe např. slovo „pes“ jako jednoho konkrétního psa, ale kteréhokoli z mnoha psů
- emoce: labilita, krátkodobost, povrchnost
- zájem o výkaly - významný předmět experimentování a hry
- nácvik na nočník až po 18. měsíci (dítě již dokáže řídit vyměšování vůlí, tj. dáno úrovní nervového ovládní svěračů)
- narození mladšího sourozence u něj vyvolává žárlivost

■ **Období negativismu**

- mezi 2. a 3. rokem se objevuje **fáze vzdoru**
- trvá zpravidla rok
- důvodem je přeměna identity
- dítě odmítá požadavky ze svého okolí
- z principu říká pravý opak
- odmítání slovní, fyzické, odporování často nelogické
- ze závislé bytosti se stává více autonomní bytost
- uvědomování si svého JÁ, svých potřeb a přání
- může být i kritické k tomu, že jiné dítě se jmenuje stejně jako ono (pocity ohrožení identity)
- změna identity přináší změnu také v jazyce (nemluví o sobě již ve třetí osobě: „Hanička má hlad“ – „Já mám hlad“.)

- **Jak se chovat k dítěti v období negativismu?**
 - **„METODA VYSTŘIŽENÉHE FILMU“**
 - jednat, jako když se nic nestalo
 - chovat se, jako když došlo k nedopatření
 - nutné odvést pozornost k jinému podnětu
 - **Další doporučení**
 - nenutit dítě k tomu, co odmítá
 - zabránit v něčem, ale nepřimět surovostmi a hrubostmi k tomu, aby např. šlo, kam nechce
 - je vhodné mu pouze v něčem zabránit (př. přenést ho z nebezpečného místa)

- pozor na hrozby a surovosti (vedou k zesílení negativismu)
- proto je nutné zacházet s dítětem citlivě (nevláčet ho, nekřičet na něj hrubě a fyzicky netrestat)
- největší problémy s dětským vzdorem mají rodiče nedůslední: (zmatkaři, střídavě okřikující, smlouvající, fackující a vzápětí rezignovaně ustupující)

Sociální vývoj

- **do 2 let** silná fixace na matku (na rodiče)
 - její nepřítomnost může vyvolat separační úzkost
 - stále více objevuje svět okolo sebe
 - navazuje první vztahy s dalšími dětmi
 - chybí však spolupráce, děti si hrají vedle sebe, tzv. paralelní hry
 - přibývá konfliktů s rodiči (bránění v pohybu - vozovka, nebezpečné předměty)
 - osvojování hygienických návyků
- **ve 3. roce** postupné odpoutávání od matky, osamostatňování

Řeč

- pokus o dialog
- začíná chápat symbolický význam slov (slovo zastupuje nějaký význam)
- chápe, že každá věc má nějaké jméno
- nejčastější otázka: „Co to je?“ (má o vše zájem)
- neodpovídání na ně přináší **zpoždování a narušení vývoje řeči**
- nárůst slovní zásoby (na začátku 2. roku zná asi 20 slov, nakonci 3. roku okolo 900)
- do 2,5 (3) let o sobě hovoří ve třetí osobě

Otestuj si nabyté vědomosti - doplň vynechaná místa:

Batolecí období trvá od..... do..... let. Chůze batolete se stává samostatnou v roce. Schody umí dítě vyjít bez pomoci okolo roku. Nácvik na nočník se doporučuje v měsících. Ve dvou letech je dítě stále silně fixováno na matku. V případě její nepřítomnosti hrozí dítěti Mezi a rokem se u dítěte objevuje období vzdoru. Toto období je pro něj i jeho okolí poměrně zátěžové. Dítě se chová iracionálně a je silně negativistické, protože u něj dochází ke změně Doporučovaná metoda, jak lépe zvládat komunikaci s dítětem, je nazývaná jako Výsledkem proměny jedince je také to, že ke konci 3. roku o sobě již nemluví ve Děti se začleňují do sociálního prostředí. Přesto nejsou zatím schopny spolupráce při hře. Říkáme, že jde o tzv. hry. Batole se neustále vyptává na věci a dění okolo něj. Nereagování na jeho otázky může u něj přivodit

Zdroje:

- ČÁP, Jan, MAREŠ, Jiří. Psychologie pro učitele. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-463-X
- DOLEŽALOVÁ, Ladislava, VLKOVÁ, Marie. Občanský a společenskovední základ. 1. vyd. Kralice na Hané: Computer Media, s. r. o., 2010. ISBN 978-80-7402-060-5
- FÜRST, Maria. psychologie. Olomouc: Votobia, 1997. ISBN 80-7198-199-0
- LANGMEIER, Josef, KREJČÍŘOVÁ, Dana. Vývojová psychologie. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2006. ISBN 80-247-1284-9
- KOL.AUTORŮ: Občanský a společenskovední základ. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2009. ISBN 978-80-251-2631-8
- KOL.AUTORŮ: Společenské vědy pro 1. ročník středních škol. 1. vyd. Praha: Didaktis spol. s. r. o., 2009. ISBN 978-80-7358-144-2
- NAKONEČNÝ, Milan. Encyklopedie obecné psychologie. 1. vyd. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0625-7
- ŘÍČAN, Pavel. Cesta životem. 2. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-829-5